

آثار شیوع ویروس کرونا بر صنعت حسابرسی

گردآوری: زهرا کثیری

شیوع ویروس کرونا (COVID-19) موجب ایجاد اختلال در بازارهای جهانی شده است. این اختلال بر صنایع و بخش های نفتی و غیر نفتی به ویژه صنعت گردشگری، تجارت، هتلداری، خرده فروشی، حمل و نقل و خطوط هوایی در سراسر جهان اثر گذاشته است. این چالش در هیچ زمانی مشابه وضعیتی که هم اکنون ویروس کرونا ایجاد کرده، به یک موضوع مهم وکلان اقتصادی تبدیل نشده است. بنابراین، زمان آن رسیده که تأثیر Covid-19 بر صنعت حسابرسی را تحلیل کنیم. بر اساس گزارش مراجع حرفه ای کشور امارات متحده عربی، بسیاری از مشتریان و مراجعان حسابرسان مستقل مراجعه ی حضوری آنها به محل شرکتها را ممنوع کرده واز آنها خواسته اند تا روش کار خود را به دورکاری تغییر دهند.

حسابرسان بایستی به ریسکهای مهم ناشی از شیوع ویروس کرونا توجه کنند:

حسابرسان بایستی از تأثیر ریسکهای ناشی از شیوع ویروس کرونا بر صورتهای مالی واحد مورد رسیدگی خود آگاهی داشته باشند، حتی اگر ابهام و عدم اطمینان قابل ملاحظه ای بر اندازه گیری دامنه و آثار ریسکهای ناشی از همه گیری شیوع ویروس کرونا حاکم باشد. این ریسکها به شرح زیر است:

1) ارزیابی دارایی های مالی

شیوع ویروس کرونا می تواند ریسک اندازه گیری دارایی های مالی را بالا ببرد. موسسات حسابرسی و شرکتها باید اختلال عمده در اندازه گیری و ارزیابی دارایی های مالی واحد های مورد رسیدگی خود را در نظر بگیرند، زیرا دارایی های مالی که به ارزش منصفانه اندازه گیری و در ترازنامه گزارش می شود، ممکن است در برگیرنده ی زیانهای تحقق نیافته و غیر واقعی باشد.

2) ریسکهای اعتباری و نقدینگی

اگر چه قضاوت در این مورد که زیانهای احتمالی ناشی از ویروس کرونا می تواند سلامت مالی شرکت یا مشتریان شرکت را به خطر اندازد، زود است با این وجود، در صورت طولانی شدن مدت زمان همه گیری این ویروس، شرکت ممکن است با مشکلات مالی مواجه شود و این موضوع منجر به افزایش ریسک اعتباری و در نتیجه نکول و عدم ایفای تعهدات مشتریان شرکت گردد. بنابراین، حسابرسان در نظر داشته باشند که اگر اثرات ناشی از ویروس کرونا سنگین شود شرکت ممکن است با بدهکاران مشکوک الوصول بیماری مواجه شود و جریان نقدی عملیات شرکت تحت تأثیر قرار گیرد.

3) رویدادهای بعدی

حسابرسان باید اطمینان حاصل کنند که مشتریان خود که دارای عملیات عمده مانند کارخانه یا تجارت در کشور چین هستند، مشمول افشای رویدادها و وقایع بعدی (وقایع بعد از تاریخ ترازنامه) در صورتهای مالی سالانه یا صورتهای مالی میان دوره ای می باشند. این افشا به این دلیل ضرورت دارد که حوادث و رویدادهای مربوط به شیوع نقطه ی اوج این ویروس هر روز در حال تکامل است.

4) تأخیر در ارائه گزارشهای حسابرسی

در صورت گسترش و تأثیر شیوع بیماری ناشی از ویروس کرونا ، خطر تأخیر در ارائه گزارشهای حسابرسی قابل پیش بینی است . همچنین ممکن است محدودیت های بیشتری در مسافرت های حسابرسان ایجاد شود که به طور بالقوه موجب اختلال در انجام بموقع کار حسابرسی شود . شرکت هایی که باید گزارش حسابرسی را به موقع ارائه دهند ، در صورت ادامه شیوع ویروس کرونا ، ممکن است حسابرسان آنها با مشکل تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی مواجه شوند . اگر حسابرسان نتوانند اقدامات جایگزین یا روشهای دیگر حسابرسی را در دستور العمل ها و برنامه های حسابرسی خود انجام دهند ، اجرای حسابرسی با خطر مواجه خواهد شد . سازمان بورس و اوراق بهادار در انگلستان و امریکا و همچنین هیاتهای حسابداری ، حسابرسان را در مورد بازدید از محل مشتریان معاف کرده اند و به آنها اجازه داده اند که حسابرسی را در محل دفتر خود انجام دهند .

نقش حسابرسان داخلی در کمک به شرکتهای در معرض شیوع همه گیری بیماری ویروس کرونا

حسابرسان داخلی که از نزدیک با شرکت ها همکاری می کنند می توانند ، مدیریت ریسک و تأثیرات احتمالی ویروس کرونا را بر کسب و کار شرکتها و اینکه آیا شرکت از آن تأثیر می پذیرد را شناسایی و تشخیص دهند . در حالت ایده آل ، حسابرسان داخلی به عنوان شرکای قابل اطمینان شرکتها ، با شناخت از ماهیت کسب و کار ، قادر پیش بینی خطرات و ریسکهای ناشی از ویروس کرونا مانند هر ریسک دیگری خواهند بود .

انجمن حسابرسان داخلی (IIA) پرسشنامه ای را به عنوان راهنما ، برای حسابرسان داخلی منتشر کرده است که با پاسخ دادن به آنها می توانند میزان آمادگی شرکت در مقابل آثار ویروس کرونا را بسنجند . حسابرسان داخلی بایستی به این پرسشها پاسخ گویند .

- آخرین باری که برنامه های تاب آوری شرکت (برنامه اقتضایی) توسط ذینفعان طراحی شد ، چه زمانی بوده است ؟
  - آخرین باری که برنامه های اقتضایی ، آزمون گردیده است ، چه زمانی بوده است ؟
  - آیا برنامه های اقتضایی فعلی شرکت ، به بلاهای طبیعی یا بیماری های همه گیر (مانند ویروس کرونا) که می تواند بر تاسیسات ، کارکنان ، تأمین کنندگان و مشتریان شرکت تأثیر گذارد ، می پردازد ؟
  - آیا شرکت قادر به انجام نسخه ها و دستور العمل های دستی از فعالیتهای خودکار مهم اقتصادی خود می باشد ؟
  - آیا کارکنان و همکاران تجاری شرکت برای مواجهه با بیماری همه گیر ، مانند ویروس کرونا آموزش دیده اند ؟
- با توجه به پاسخ پرسشهای فوق ، حسابرسان داخلی قادر خواهند بود از شرکتها در مورد برنامه های خود برای مهار شیوع بیماریهای همه گیر ، مانند کرونا ، قابلیت مدیریت کسب و کار را به چالش می کشد .

حسابرسان داخلی همچنین قادرند اقدامات زیر را برای مقابله با شیوع ویروس کرونا انجام دهند :

1) برنامه تداوم فعالیت کسب و کار شرکت را ارزیابی کنید

هر شرکتی برای مدیریت بیماری همه گیر مانند کرونا ، باید اطمینان حاصل کند که دارای برنامه مدیریت بحران و برنامه تداوم کسب و کار مؤثر می باشد . حسابرسان داخلی می توانند استحکام برنامه های مدیریت بحران و تداوم کسب و کار شرکت را بررسی کرده و خدمات مشاوره ای مناسبی در این مورد را به مدیریت شرکت ارائه دهند .

2) ارائه مشاوره در مورد ریسکهای سایبری

به دلیل شیوع ویروس کرونا ، شرکتها ممکن است با ریسکهای سایبری مواجه شوند . انجمن حسابرسان داخلی (IIA) اخیراً خطرات و رهنمودهایی انتشار داده اند مبنی بر اینکه سازمانها در نتیجه وضعیت وحشت ایجاد شده ناشی از وضعیت فعلی، می توانند مورد سوء استفاده قرار گیرند و قربانی حملات سایبری شوند . طبق اعلامیه های انجمن حسابرسان داخلی، اخیراً برخی شرکتها ژاپنی به شکل ایمیل در دام تقلب در برابر بد افزارها افتاده اند که اطلاعات غلط در مورد نحوه ی شیوع و مقابله با ویروس کرونا به آنها داده اند .

3) رویدادهای بعدی

حسابرسان داخلی شرکتها معمولاً به نحوی از خطرات و تاثیر بالقوه ی ویروس کرونا بر کسب و کار شرکتها خود آگاهند و چنانچه دارایی ها و بدهی های این شرکتها نیاز به تعدیل حسابداری داشته و تحت تاثیر قرار گرفته باشد، ضمن بررسی برآورد ها و پیشنهاد تعدیلات مورد نیاز به شرکت در تهیه صورتهای مالی برای اینکه تصویر منصفانه ای از سلامت مالی شرکت ارائه دهد و تاثیرات ناشی از ویروس کرونا را بر کسب و کار را در صورتهای مالی خود افشا و منعکس سازد، کمک می کنند.

